

Η αίρεση ως επιστήμη (Σεβ. Μητροπ. Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου Ιερόθεος)

Categories : [ΘΕΟΛΟΓΙΑ](#)

Date : 13 Ιουνίου, 2018

Τόν 3ο και 4ο αιώνα ή Έκκλησία ἀντιμετώπισε ένα μεγάλο πρόβλημα μέ τήν συνάντηση τοῦ Χριστιανισμοῦ μέ τόν Ἐλληνισμό, δηλαδή τῆς ἀποκαλυπτικῆς θεολογίας μέ τίς θεωρίες τῶν Φιλοσόφων, τῶν Προσωκρατικῶν, τῆς Κλασσικῆς μεταφυσικῆς (Πλάτωνας, Άριστος, Επίκουρος) καί τοῦ Νεοπλατωνισμοῦ.

Οἱ θεολόγοι πού ζοῦσαν στά μέρη τῆς Ανατολῆς συζητοῦσαν μέ τούς φιλοσόφους γιά θεολογικά-όντολογικά καί κοσμολογικά προβλήματα καί προσπαθοῦσαν νά ἀπαντήσουν σέ αὐτά μέσα ἀπό τήν ἀποκαλυπτική θεολογία. Ἐπειδή δέν εἶχαν ἐμπειρική γνώση τοῦ Θεοῦ, γι' αὐτό κατέληξαν σέ διάφορες **αἵρεσεις**, ὅπως εἶναι οἱ Άρειανοί καί οἱ μετέπειτα αἵρετικοί.

Οἱ φιλοσοφοῦντες θεολόγοι προσπαθοῦσαν νά ἀπαντήσουν στούς Άριστοτελικούς φιλοσόφους γιά τό εἶναι τοῦ Θεοῦ σέ σχέση μέ τόν κόσμο, εἰσήγαγαν τά περί τῆς οὐσίας καί τῆς ἐνεργείας στόν Θεό, γιά νά ἀπαντήσουν στό ὅτι ὁ κόσμος δέν εἶναι ἀΐδιος καί ἀπό ἐκεῖ κατέληξαν σέ αἵρετικές ἀπόψεις στήν Τριαδολογία καί τήν Χριστολογία. Ἐτσι, δημιούργησαν καινούργιες ἀπόψεις πού σαφέστατα ἀπόκλιναν ἀπό τήν θεολογία τῶν Προφητῶν, τῶν Αποστόλων καί τῶν Πατέρων, οἱ ὅποι παρέλαβαν τήν ἀλήθεια ἀπό τόν Ἀσαρκο Λόγο στήν Παλαιά Διαθήκη καί τόν Σεσαρκωμένο Λόγο στήν Καινή Διαθήκη.

Ἡ Έκκλησία ἀντιμετώπισε μεγάλο πρόβλημα ἀπό τούς φιλοσοφοῦντες θεολόγους, οἱ ὅποι θεολογοῦσαν μέ τόν στοχασμό καί τήν λογική, καί γι' αὐτό συγκλήθηκαν οἱ Οίκουμενικές Σύνοδοι γιά νά ἀντιμετωπίσουν τίς αἵρετικές κακοδοξίες. Ὅσοι ὑποστήριξαν τέτοιες ἀπόψεις εἰλημμένες ἀπό τήν φιλοσοφία καταδικάστηκαν ἀπό τίς Οίκουμενικές Συνόδους.

Ἡ Πενθέκτη Οίκουμενική Σύνοδος (692 μ.Χ.) στόν πρῶτο κανόνα της μέ τίτλο «περί τηρήσεως τῶν ἱερῶν κανόνων τῶν προτέρων συνόδων» ὄρίζει «ἀκαινοτόμητόν τε καί ἀπαράτρωτον φυλάττειν τήν παραδοθεῖσαν ἡμῖν πίστιν ὑπό τε τῶν αὐτοπτῶν καί ὑπηρετῶν τοῦ Λόγου, τῶν θεοκρίτων Αποστόλων» καί στήν συνέχεια μνημονεύει καί τῶν Πατέρων τῶν ἔως τότε Συνόδων.

Ἀναφερόμενος ὁ κανόνας αὐτός στούς Πατέρας τῶν Οίκουμενικῶν Συνόδων, συγχρόνως καταγράφει καί τίς κακοδοξίες τῶν αἵρετικῶν. Δηλαδή, δέν

καταδικάζονται άπλως καί γενικώς οἱ αἱρέσεις ὡς πρός τὸν Χριστό καί τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, ἀλλά οἱ ἐκφραστές αὐτῶν τῶν κακοδοξιῶν. Ἐτσι, μνημονεύει τὸν «Ἄρειον τὸν δυσσεβῆ», «τὸν βέβηλον Μεκεδόνιον», τὸν «Ἀπολλινάριον, τὸν τῆς κακίας μύστην», «τὴν ληρώδη τοῦ Νεστορίου διαίρεσιν», τὸν «Ἐύτυχέα τὸν ματαιόφρονα», καί ἄλλους αἱρετικούς καί κακοδόξους. Κάνουν ἐντύπωση τά ἐπίθετα πού χρησιμοποιοῦνται γιά νά προσδιορίσουν τὸν φιλοσοφικό καί κακόδοξο τρόπο θεολογήσεώς τους.

Τά ίδια διαβάζουμε στό περίφημο ἔργο τοῦ ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ μέ τίτλο: «Ἐκδοσις ἀκριβῆς τῆς ὁρθοδόξου πίστεως». Ἀναφερόμενος ὁ κορυφαῖος αὐτός Δογματικός Πατέρας τοῦ 8ου αἰῶνος στά θέματα τῆς Χριστολογίας, ὅτι ἡ ἐνωση στόν Χριστό ἔγινε ἀπό δύο τέλειες φύσεις, τήν θεία καί τήν ἀνθρωπίνη, μνημονεύει τόν Διόσκορο καί τόν Σεβῆρο πού ὑποστήριζαν ὅτι ἔγινε φυρμός ἡ σύγχυση ἡ ἀνάκραση τῶν δύο φύσεων στόν Χριστό.

Γράφει ὅτι δέν ἐνώθηκαν οἱ δύο φύσεις στόν Χριστό «κατά φυρμόν ἡ σύγχυσιν ἡ ἀνάκρασιν, ὡς ὁ θεήλατος (κυνηγημένος ἀπό τόν Θεό) ἔφη Διόσκορος, Σεβῆρος τε καί ἡ τούτων ἐναγῆς (μιασμένη) συμμορία». Ἐπίσης, γράφει ὅτι ἡ ἐνωση τῶν δύο φύσεων στόν Χριστό δέν εἴναι προσωπική ἡ σχετική ἡ κατ' ἀξία ἡ κατά τήν ταυτότητα τῆς βουλήσεως ἡ τήν ὁμοτιμία ἡ τήν ἀνωνυμία ἡ τήν εύδοκία, «ὡς ὁ θεοστυγῆς (βλάσφημος) ἔφη Νεστόριος, Διόδωρός τε καί ὁ Μομψουεστίας Θεόδωρος καί ἡ τούτων δαιμονιώδης (δαιμονισμένη) ὁμήγυρις».

Παρατηροῦμε ὅτι οἱ Πατέρες τῆς Ἑκκλησίας χρησιμοποιοῦσαν δυνατά ἐπίθετα γιά νά χαρακτηρίσουν τούς αἱρετικούς, οἱ ὁποῖοι μετέδιδαν κακοδοξίες καί αἱρέσεις πού στρέφονταν ἐναντίον τῆς ἀληθινῆς πίστεως, ἐνῶ ἦταν ἄγιοι καί μετεῖχαν τῆς Θεοποιοῦ ἐνεργείας τοῦ Θεοῦ. Στά θέματα τῆς πίστεως δέν ἐπιτρέπονται εὐγενεῖς λόγοι, διπλωματικές ἐνέργειες καί συμβιβασμοί.

Παρατηρώντας τήν ἐξέλιξη τῶν πραγμάτων διαπιστώνουμε ὅτι αὐτός ὁ στοχαστικός καί φιλοσοφικός τρόπος θεολογήσεως, πού καταδικάστηκε ἀπό τίς Οἰκουμενικές Συνόδους, πέρασε μέ διαφόρους τρόπους στήν Δύση καί ἐκφράσθηκε ἀπό τήν λεγομένη Σχολαστική θεολογία, ἡ ὁποία θεωρήθηκε ὅτι εἴναι ἀνώτερη ἀπό τήν πατερική θεολογία. Μετά τήν Σχολαστική θεολογία, κυρίως τόν 13ο αἰώνα, ἀναπτύχθηκαν ἄλλα φιλοσοφικά καί θεολογικά ρεύματα πού ἀπομακρύνθηκαν τόσο ἀπό τήν Σχολαστική θεολογία ὥσο καί ἀπό τήν Πατερική θεολογία, καί ὡς κέντρο τῆς θεολογήσεως τέθηκαν οἱ φιλόσοφοι καί οἱ φιλοσοφοῦντες. Εἴναι φανερό, ὅταν μελετᾶ κανείς τά θεολογικά ρεύματα στόν δυτικό χῶρο, παρατηρεῖ ὅτι, ἐνῶ ἡ Σχολαστική θεολογία ἐπηρεάσθηκε κυρίως ἀπό τόν Πλάτωνα, ἀλλά καί τόν Ἀριστοτέλη, ἡ μετέπειτα ἐξέλιξη στήν Εύρωπη ἐπηρεάσθηκε ἀπό τήν προσωκρατική φιλοσοφία.

Η ΑΛΛΗ ΟΨΙΣ

Ψηλαφώντας την των πραγμάτων αλήθεια...

<https://alopsis.gr>

Μέσα σέ αύτην τήν προοπτική οι δυτικοί θεολόγοι μέ διαφόρους τρόπους μελετοῦν τά ἔργα καί τήν διδασκαλία τῶν ἀρχαίων αἱρετικῶν καί κατά κάποιον τρόπο τούς συμπαθοῦν. Ἐτσι καλλιεργοῦνται θεολογικές ἀπόψεις πού προσεγγίζουν περισσότερο στήν διδασκαλία τῶν ἀρχαίων αἱρετικῶν. Γιά παράδειγμα, ὅλη ἡ σύγχρονη φιλοσοφία καί θεολογία εἶναι βολονταριστική, κάνει λόγο γιά ύποστατική θέληση, ἡ ὁποία καταδικάστηκε ἀπό τήν ΣΤ' Οἰκουμενική Σύνοδο.

Ἐτσι, σύγχρονοι θεολόγοι μελετοῦν τά ἔργα τους, ἐκτιμοῦν τόν τρόπο θεολογήσεώς τους, τούς συμπαθοῦν καί φθάνουν μέχρι τό σημεῖο νά γράφουν ὅτι οί μεγάλοι Πατέρες τῆς Ἑκκλησίας πού συμμετεῖχαν στίς Οἰκουμενικές Συνόδους δέν κατάλαβαν τούς αἱρετικούς, ἀλλά τούς παρερμήνευσαν καί τούς ἀδίκησαν μέ τό νά τούς καταδικάσουν. Ἐτσι, ἔγιναν διατριβές γιά τόν αἱρετικό Διόσκορο, Εὐτυχῆ, Απολλινάριο κλπ., μέ τίς ὁποῖες οί συντάκτες τους κατέλαβαν Πανεπιστημιακές θέσεις καί μέ αύτόν τόν τρόπο διδάσκουν αύτές τίς ἀπόψεις στούς φοιτητές τους, ἀντίθετα ἀπό ὅτι διδάσκει, ἐορτάζει καί ψάλλει ἡ Ἑκκλησία.

Αύτό σημαίνει ὅτι ἡ αἱρεση καί οί αἱρετικοί περινοῦν στίς Ὁρθόδοξες θεολογικές Σχολές μέσα ἀπό τήν λεγόμενη ἐπιστήμη. Ὁπότε σήμερα, μερικές φορές ἡ αἱρεση κυκλοφορεῖ μέ τόν μανδύα τῆς ἐπιστήμης καί οί αἱρετικοί μέ τό ἔνδυμα τῶν ἐπιστημόνων. Φυσικά, ἄλλο εἶναι νά μελετῶνται οί ἀπόψεις καί τῶν αἱρετικῶν σέ ἀντιπαραβολή μέ τήν διδασκαλία τῶν Πατέρων, πού εἶναι ἐπιστήμη, καί ἄλλο νά παρουσιάζωνται μέσα ἀπό τήν διαδικασία τῆς ἐπιστήμης οί αἱρετικοί «θεήλατοι», «θεοστυγεῖς», «δαιμονιώδης ὄμήγυρις», ώς ἀδικηθέντες ἀπό τούς Πατέρες καί τίς Οἰκουμενικές Συνόδους.

Αύτό σημαίνει ὅτι ἡ Ἑκκλησία στήν λατρεία της ψάλλει θριαμβευτικά γιά τήν νίκη τῆς Ὁρθοδόξου Ἑκκλησίας ἐναντίον τῶν αἱρέσεων καί τῶν αἱρετικῶν, καί ὁμολογεῖ τήν ἀλήθεια καί τιμᾶ τούς Πατέρας ἐναντί τῶν αἱρετικῶν, καί μερικοί Ὁρθόδοξοι θεολόγοι στίς θεολογικές Σχολές κάνουν ἐπιστήμη πάνω στήν αἱρεση καί τούς αἱρετικούς, μέ τό νά τούς παρουσιάζουν ώς ἀδικηθέντας ἀπό τήν ἴδια τήν Ὁρθόδοξη Ἑκκλησία. Εἶναι πράγματι τραγελαφικό αύτό.

Όσο ἔξετάζει κανείς τά σύγχρονα θεολογικά πράγματα μέσα ἀπό τήν διδασκαλία τῆς Ὁρθοδόξου Καθολικής Ἑκκλησίας τόσο καί ἀπογοητεύεται.

Κατά τήν διάρκεια τῆς Τουρκοκρατίας ὑπῆρχε μεγάλη ἄγνοια καί ἀμάθεια, ἀλλά ὑπῆρχε ἡ λατρεία πού βασίζεται στήν θεολογία τῆς Ἑκκλησίας. Σήμερα, σέ μερικά σημεῖα, μεταφέρθηκε στήν Ὁρθόδοξη Ἑκκλησία ἡ αἱρεση ώς ἐπιστήμη, τήν ὁποία καλλιεργοῦν ὅσοι θέλουν νά καταλάβουν πανεπιστημιακές θέσεις, καί συγχρόνως παραθεωρεῖται ὁ πλοῦτος τῆς λατρείας.

Αλλά ὑπάρχει Θεός. «Μεγάλη ἡ ἀλήθεια καί ὑπερισχύει» (Α΄ Ἔσδρ. δ΄, 41).

Η ΑΛΛΗ ΟΨΙΣ

Ψηλαφώντας την των πραγμάτων αλήθεια...

<https://alopsis.gr>

(Πηγή: parembasis.gr)